

Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágótöttös

Földtani vizsgálatok, közvélemény-kutatás

A közösségi rendezvények segítenek a tájékoztatásban

A kutatások folytatása mellett a tájékoztatás fontosságát, azon belül az ideai közvélemény-kutatást, az ellenőrző bizottság munkába állását emelte ki évről-évre összegzésében Kovács Győző, a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs Ellenőrzési és Településfejlesztési Önkormányzati Társulás elnöke.

Kovács Győző az NYMTIT elnöke

– Úgy ítélem meg, hogy a tavaly kezdődött, és idén záruló fúrások után új fázisába érkezett a Bodai Aleurolit Formáció vizsgálata, a Cserdi határában mélyített kutatóárok belépésével. A helyszínen járva is meggyőződhetünk a munkálatok szakszerűségéről, és várjuk, milyen információkkal szolgálja majd a vizsgálatokat – kezdte Kovács Győző.

A társulás elnöke

kiemelte, hogy együttműködve a kutatás szakmai felelősével, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft.-vel (RHK Kft.), folyamatosan és részletekbe-menően tudják tájékoztatni polgármesterek a környező településen élőket.

Az ideai közvélemény-kutatásról szólva, amelyet két évente végeztek a térségben a RHK Kft., a társulás elnöke hangsúlyozta: a cél, hogy megismerjék a lakosság véleményét, a társasággal közösen folytatott tájékoztató munka eredményét. Hogy jó úton járnak, azt az is bizonyítja, hogy a kutatási program ismertsége és elfogadottsága tartósan 70 százalék felett van.

Kovács Győző szerint kiemelt fontosságú fejlemény, hogy idén munkába állt a társulás ellenőrző bizottsága, amely a tagtelepülések környezetében folyó munkálatokat kíséri figyelemmel. A testület jelentőségét emeli, hogy a grémiumban nemcsak önkormányzati tagok, de civil résztvevők is helyet kaptak. Ők egy újfajta, még közvetlenebb kapcsolatot építhetnek ki a körzetben élő lakosokkal.

Az idén új jelenséggé vált többet hallatták a hangjukat a radioaktív hulladékok elhelyezését célzó kutatásokat ellenző csoportosulások.

– Értetlenül állunk ez előtt a viszonyulás előtt, hiszen az itteni kutatások még évtizedekig eltartanak majd. Ráadásul ezt a nagy horderejű nemzeti projektet nagyszerű szakemberek, és egy felelős gondolkozású cég - az RHK Kft. - viszi. Az NYMTIT-nek, amelyik a civil kontrollt képviseli, a projekt szakmai bonyolítóján kívül tudományos szaktekin-télyek és a kormány a partnerei. Igyekszünk minél több oldalról információkat szerezni, hogy amikor hosszú évek

A tartalomból

Kutatóárok Cserdiben 2. o.

Az RHK Kft. évvizsgálójáról 3. o.

Telephelyi körkép az RHK Kft.-nél 4. o.

A világelső nyomdokain 5. o.

Idősek Világnapja 6. o.

Megemlékezés Szent Borbála napján 7. o.

A karácsony margójára 8. o.

A közösségi rendezvények segítenek a tájékoztatásban

múlva dönteni kell majd, kellő tudással felvértezve, felelősen tehesük meg.

Az idei esztendő roppant sikeres, és változatos volt a társulási települések közösségi megmozdulásai szempontjából.

– Minden település megtartotta saját falunapját, korosztályos ifjúsági vagy idős-programjait. Ezek közösségépítő szerepükön túl nagyon jó lehetőséget bizto-

Tájoló Nap hallgatósága

sítottak számunkra a térségben zajló munkálatok kommunikációjára is. Rendezvényeink sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint azok a visszajelzések, amelyek szerint az emberek úgy érzik, ezek teljes egészében beépültek a települések mindennapjaiba.

A jövő évről az NYMTIT elnöke előzetesen annyit mondott, hogy a társulás munkájában várhatóan 2016-ban is az idei irányelvek érvényesülnek majd. Az esetleges új elemekről, feladatokról rövidesen megkezdődik az egyeztetés az RHK Kft. szakmai stábjával.

Új munkálatok a földtani mozgások nyomában Kutatóárok létesül a Nyugat-Mecsekben

Újabb szakaszához érkezett a nagy aktivitású hulladék végleges tárolójával kapcsolatos program a Nyugat-Mecsekben.

A terepi munka most egy kutatóárok kialakításával folytatódik. A szakemberek egy 700 méter hosszú, átlagosan 3,5 méter széles, 2-6 méter mély árok kialakítását kezdték meg november közepén. Célja, hogy a geológusok felmérjék, milyen felszín alatti mozgások zajlottak le a területen az elmúlt évezredekben, ezzel is minél több információt gyűjtve a Bodai Aleurolit Formáció (BAF) környezetéről.

A kiégett fűtőelemek és a nagy aktivitású hulladék végleges elhelyezésére a kétezres évek elején indult program egyik legfontosabb alappillére, hogy az illetékesek megbizonyosodhassanak arról: amellyel, hogy a BAF, azaz az itt található agyagkő igen ritka vízzáró tulajdonságokkal rendelkezik, környezete megfelelően stabil geológiai formáció. Vagyis nem voltak és nem is várhatóak olyan földtani mozgások, amelyek egy biztonságos tároló megépítését kizárnák. Ehhez szükséges a

Kovács György az NYMTIT elnöke a cserdi kutatóárok kialakításánál

felszín alatti rétegek mostani feltérképezése is. Fontos hangsúlyozni, hogy még hosszú évtizedek vizsgálatai szükségesek a létesítmény építésének megkezdéséhez. Amennyiben meglesz a megfelelő társadalmi támogatottság, és a kutatási eredmények minden kétséget

kizáróan bizonyítják a leendő lerakó biztonságosságát – legkorábban a 2060-as évek közepén, a Nyugat-Mecsek egy későbbiekben kijelölendő pontján nyílhat meg a végleges mélységi tároló a hazánkban keletkező nagy aktivitású hulladék elhelyezésére.

Tovább bővíti létesítményeit az RHK Kft.

4059 hordó, vagyis 453 betonkonténer kis és közepes aktivitású hulladék a föld alatt Bataapátiban, 8347 elhasznált fűtőelem Pakson a Kiegett Kazetták Átmeneti Tárolójában, közel 85 ezer látogató az NRHT bemutatótermében. Ez a gyorsmérleg 2015-ről. A kívánt ütemben halad a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. (RHK Kft.) létesítményeinek fejlesztése és a telephelyek tárolókapacitásának bővítése.

„Nagyon sűrű, de igen eredményes évet zár az RHK Kft. – kezdte a december 8-án tartott sajtótájékoztatón a 2015-ös év értékelését Dr. Kereki Ferenc, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója - A b á t a p á t i N e m z e t i Radioaktív hulladék-tárolóban újabb felszín alatti tárolókamrák bányászati kialakításával végeztünk, valamint átadtuk új látogatóközpontunkat is, ami az igen nagyszámú érdeklődő miatt vált szükségessé. A paksi Kiegett Kazetták Átmeneti Tárolóját újabb modullal bővítjük, hogy az atomerőműből érkező elhasznált fűtőelemeket folyamatosan, biztonságosan fogadni tudjuk. Minde mellett a Nyugat-Mecsekben november közepén megkezdtük annak a kutatóárokknak a kialakítását, amely a nagy aktivitású hulladékok végleges elhelyezését célzó, több évtizedes programunk egyik fontos vizsgálatához szükséges. Büszke vagyok rá, hogy idén is sok pozitív visszajelzést kaptunk létesítményeink biztonságát és szakembereink felkészültségét illetően, nemcsak itthon, de külföldről is.”

A püspökszilágyi Radioaktív Hulladék

A felszín alatti tároló

Feldolgozó és Tároló idei évéről az ügyvezető igazgató kiemelte, hogy elindult a biztonságnövelő program második szakasza. Elsőként egy könnyűszerkezetes csarnok épül majd az ügynevezett történelmi hulladékot tartalmazó tárolómedencék fölé, illetve a hulladékok biztonságos kiemelését segítő technológiát is kiépítenek a szakemberek.

A bataapáti telephelyen, az NRHT-ban 4059 hordó, a paksi atomerőműből származó kis és közepes aktivitású hulladék került betonkonténerekben végleges helyére, valamint elkészült a harmadik és a negyedik kamra bányászati kialakítása is. Igazán látványos fejlesztés történt a felszínen is, hiszen július elején megnyílt a modern, interaktív látogatóközpont, november elejétől pedig a föld alatti bemutatótér is fogad érdeklődőket. Az egyre bővülő NRHT-ba 2008-as átadása óta közel nyolcvanötezer szakmai és laikus vendég érkezett a világ szinte minden tájáról.

A paksi atomerőmű szomszédságában,

a Kiegett Kazetták Átmeneti Tárolójában jelenleg 8347 elhasznált fűtőelem található. Az atomerőmű igényei szerinti modulszerűen bővíthető létesítményben 4 újabb kamra kialakítása zajlik, átadásuk 2017-ben várható.

A nagy aktivitású hulladék végleges elhelyezését célzó programról is beszélt az ügyvezető igazgató, az újabb fejleményekről másutt is szó van a lapban.

A társaság felügyelete alá tartozik még a Baranya megyei Kővágószőlős közelében található Mecseki Környezetvédelmi és Kutató Bázis (MKKB), ahol szintén számos fejlesztés történt. Az uránipar és -bányászat okozta környezeti hatások felszámolását végző szakemberek elsődleges feladata a helyi vízbázis védelme, az ehhez szükséges technológiai rendszerek modernizálása

Dr. Kereki Ferenc, Honti Gabriella társaságában, az újságírók kérdéseire válaszol

folyamatosan zajlik.

Az RHK Kft. számára, tevékenységéből adódóan, igen fontosak a lakossági kapcsolatok. Éppen ezért ebben az esztendőben is több ismeretterjesztő program zajlott az érintett térségekben, együttműködésben a környező településeket tömörítő társulásokkal. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Társaság az idén is elvégeztette kétévente szokásos közvélemény-kutatását. A társaság tevékenységének társadalmi elfogadottsága továbbra is igen magas, köszönhetően a rendszeres tájékoztató munkának és a tárolók biztonságos üzemeltetésének.

Látogatóközpont Bataapátiban

Elégedetten zárják az évet Tolnában, Baranyában

Telephelyi körkép az RHK Kft. egységeinél

Azt mondják, egy állami vállalatnál akkor mennek jól a dolgok, ha túl sokat nem beszélnek róla, legfeljebb az eredményeiről. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Kft.-re ez hatványozottan vonatkozik, hiszen a cég létesítményeiben sugárzó anyagokkal dolgoznak a szakemberek. Miként az előző lapszámban a paksi Kiegyezett Kazetták Átmeneti Tárolójának éves tevékenységével kapcsolatban is megállapíthattuk: az RHK Kft. háza táján valóban jól mennek a dolgok.

A magyar kórházak, kutatóintézetek, az élelmiszeripar és a mezőgazdaság radioaktív hulladékával Vác közelében, a püspökszilágyi *Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló* munkatársai foglalkoznak. Az RHFT vezetője, Hák Viktor a 2015-ös évről elégedetten szólt.

Szinte mindent meg tudtunk valósítani idén, amit elterveztünk – bár a további munkához szükséges engedélyeket kicsit gyorsabban is megkaphatnánk. A beérkező kis és közepes aktivitású radioaktív anyagokat már az új válogatóbox szelektálja, így a hordókban hozzánk érkező hulladék útján minden munkafolyamat emberi kéz érintése nélkül zajlik. A hulladéknyilvántartó modul telepítésével ez a tevékenység is automatizálódott, az ipari hordószkenner beindításával pedig az eddiginél is pontosabban meg tudjuk határozni a hordókban tárolt anyagokat. Mindezzel a hulladékcsomagok kezelése még biztonságosabb és hatékonyabb lett. A terveknek megfele-

lően megkezdjük a technológiai épület új légtechnikai rendszerének fejlesztését, és az úgynevezett biztonságnövelő program folytatásához szükséges környékszerkezetes csarnok engedélyeztetése is folyik.

Az atomerőmű kis és közepes aktivitású hulladékainak végleges elhelyezése a bátaapáti *Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló*ban történik. Bertalan Csaba fióktelep-vezető ugyancsak elégedett az idei évvel.

– Március óta ötvenegy alkalommal történt beszállítás a paksi atomerőműből, a tárolókamrába pedig kilencven monolitblokkot helyeztünk el. Így a betontömbök száma már négyszázötvenegyre nőtt a föld alatti tárolóban, ami négyezer-ötvenkilenc hordót jelent.

Napi 24 órában, folyamatosan működik a kővágószőlősi Környezetvédelmi Kutatóbázis

A biztonságos üzemelés mellett év közben befejeződött a hármas és a négyes kamra bányászati kialakítása. Mivel az újfajta hulladék-elhelyezési elképzelést elfogadta a felügyelő hatóság, ehhez megkezdhetjük a tendereztetési eljárást. A másfajta kamra-kialakítás és az új típusú hulladékcsomag révén jelentős helyet és pénzt takarítunk meg.

Mindkét telephelyen gyakori vendégek voltak a hatósági ellenőrök, mivel az

Országos Atomenergia Hivatal hatáskörébe kerültek az RHK Kft. létesítményei. Az ellenőrök minden alkalommal mindent rendben találtak.

Németh Gábor, a Kővágószőlős közelében működő *Mecseki Környezetvédelmi és Kutató Bázis* vezetője mindig hangsúlyozza: náluk a munka nagy része folyamatos. Ugyanis a környezeti károk elhárítása, amiket anno az uránbányászat és érc-feldolgozás okozott, még legalább 30 évig ad napi 24 órás feladatot. Pécs és a környék ivóvíze csak így lehet biztonságban.

– A felhagyott föld alatti bányatárségek lassan feltelődnek vízzel, emiatt már tavaly meg kellett kezdeni a felkészülést, hogy az uránnal szennyezett víztöbbletet kezelni lehessen. Szükségessé vált a vízkezelő és vízkormányzó rendszer bővítése, a bányavíz-kezelő technológiai kibővítése, a szárító berendezés korszerűsítése, új összekötő csőhálózat lefektetése. Mindezeknek a feladatoknak az elvégzése a tervek szerint, jó ütemben halad.

Szólnunk kell még a *Nyugat-Mecsekben folyó kutatásról*, amelynek valamelyest szűkebb költségvetését ugyancsak hatékonyan használta föl az RHK Kft., az atomerőmű nagy aktivitású radioaktív hulladékainak végleges elhelyezését célzó programra.

– 2014-ben vett új lendületet a kutatás a mélygeológiai nagyaktivitású tároló létrehozására – magyarázta Dr. Kereki Ferenc, a Társaság ügyvezetője. – A Nyugat-Mecseket évtizedekkel ezelőtt választották ki a szakemberek, ugyanis a bodai agyagkő ritka vízzáró képességekkel rendelkezik. (A biztonságos tárolás egyik legfontosabb feltétele ugyanis, hogy ne mosódhasson ki szennyező anyag). Az elmúlt évben két kutatófúrás készült el, az idei nagyjából 400 millió forintos keretet részben a begyűjtött minták és információk kiértékelésére, valamint egy új kutatóárok mélyítésére fordítottuk. Az eddigi vizsgálatok eredményei biztatóak, a bodai agyagkő egyre több jó tulajdonságát sikerül igazolnunk. A közvetlen cél most, hogy 2017-ben le tudjuk szűkíteni azt a területet, amelyen a további kutatások folynak majd.

Bányavíz-kezelő üzem Kővágószőlősen

A világelső nyomdokain

Építhetik a nagyaktivitású tárolót a finnek

Az atomenergia békés célú felhasználásának velejárója az így keletkezett radioaktív hulladék kezelésének feladata, amely az egész világon nagy kihívást jelent a szakemberek számára.

A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék végleges elhelyezésére jól bevált gyakorlat van szerte a világon. Nálunk felszín közeli és felszín alatti tárolóba kerül, jól elzárva a külvilágtól.

Az elhasznált fűtőelemek és a nagy aktivitású hulladék végleges elhelyezésének megoldásához a finnek kerültek a legközelebb. Ugyanis az északi ország radioaktív hulladék-kezeléssel foglalkozó társasága, a POSIVA, nemrégiben megkapta az engedélyt arra, hogy a kiégett kazetták számára tokozó üzemet és végleges tárolót építsen Olkiluotóban. A létesítmény 6500 tonna uránium befogadására lesz alkalmas.

„Az építési engedély fontos lépés az atomenergia felelősségteljes felhasználásához Finnországban. A legfontosabb feladat, hogy bizonyítsuk: a végleges tárolás hosszútávon is biztonságos.” – nyilatkozta Olli Rehn, a finn nemzetgazdasági miniszter, a bejelentés kapcsán.

A finn kormány a kiadott engedélyt több teljesítendő feltételhez kötötte.

Az üzemeltetési engedély kérvényezése előtt a finn társaságnak elemzést kell küldenie a tároló környezetre gyakorolt hatásáról, a kiégett üzemanyag visszanyerhetőségéről, a szállítás várható kockázatairól és azokról a lehetséges változtatásokról, amelyek bekövetkezhetnek a projektben.

A POSIVA nyilatkozata szerint az építési munkálatok várhatóan már a következő év végén elkezdődhetnek, 2023-ban pedig már üzembe helyezhetik a létesítményt.

„Finnország úttörő a radioaktív hulladék-kezelésben, elsőként kaptunk építési engedélyt ilyen típusú tároló kivitelezésére. Ez arra kötelez bennünket, hogy felelősségteljesen és biztonságosan birkózzunk meg a kihívásokkal, és átadjuk tapasztalatainkat más nemzeteknek is” – tette hozzá a miniszter.

A finn építési engedély Magyarországnak is fontos lépés, mert bizonyítja, hogy az RHK Kft. a világelső nyomdokain halad.

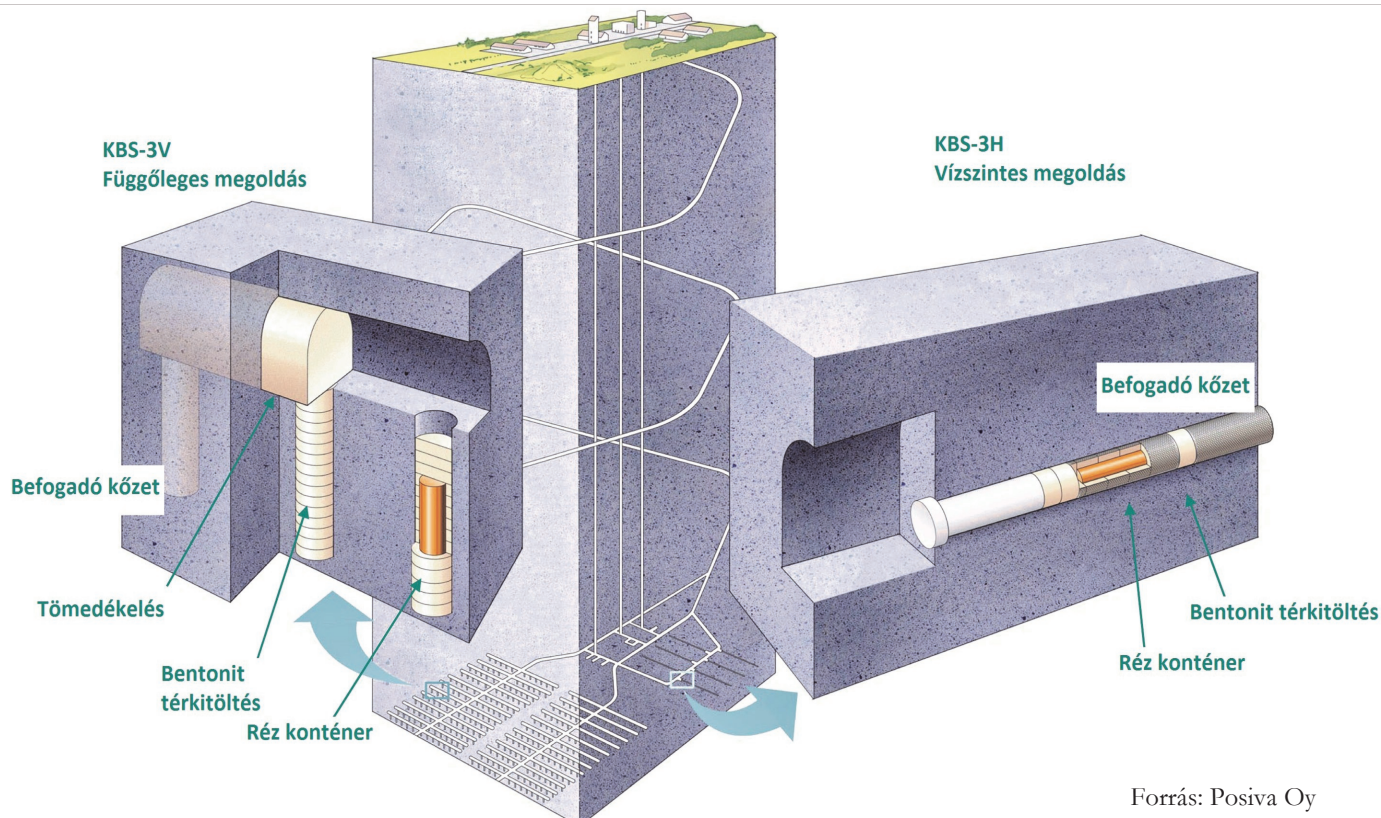
Nemzetközi elvárás - és a hazai törvények is előírják, hogy az atomenergia alkalmazása során a tudomány legújabb eredményeivel, a nemzetközi tapasztalatokkal összhangban biztosítani kell a keletkező radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag biztonságos elhelyezé-

sét. Nem hárulhat az elfogadhatónál súlyosabb teher a jövő generációkra.

A finn elképzelések szerint a kiégett üzemanyagot rézkonténerekbe helyezik az elkészült tokozó üzemen, majd átszállítják a 400-450 méter mélyre épített tárolókamrákba, ahol bentonitgyűrűvel határolt furatokba teszik őket.

A tervek szerint ugyanezt a megoldást követik majd a magyar szakemberek is, hiszen a természeti példák nyomán ezt tartják világszerte a legbiztonságosabbnak. A vízzáró tulajdonságú, stabil kőzet, a korrózió-álló rézcsövek, meg a sugárzás- és víz-biztos bentonit alkotta sokszoros mérnöki gát hosszú távon megakadályozza a szennyező anyagok kijutását.

A paksi atomerőműben elhasznált üzemanyag a pihentetés után jelenleg a Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójába kerül. Közben javában folynak a földtani kutatások a Nyugat-Mecsekben, hogy végleges helyet találjanak a nagy aktivitású radioaktív anyagoknak. A finn példa és más nemzetközi kapcsolatok is megerősítik: a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. jó úton halad a nagyaktivitású programmal.

Forrás: Posiva Oy

Az Idősek Világnapjára

Vizslár Irén köszönti az időseket Kővágótöttösön

Bükkösön Budai Zsolt köszöntötte a szépkorúakat

– Az idősek életük munkája során összegyűjtött tudására, kiforrott értékrendjére óriási szükség van jelenünk válságtól rogyadozó mindennapjaiban. Köszönettel tartozunk gondoskodó szeretetükért, bölcsességükért, megértő türelmükért – emelte ki Kovács Győző polgármester a bodai Idősek Világnapi rendezvényen.

Az ENSZ indítványára 1991-ben került először középpontba október elsőjén az egész világon a méltóság-

Bodán Kovács Győző mondott köszöntőt az időseknek

teljes időskor, az idősödő generáció teljes értékű élet-

nek biztosítása.

Mivel a Föld lakói várhatóan hosszabb életűek lesznek – különösen Európában, így Magyarországon is

– emelkedik a társadalomban az idősek aránya. Az ő életük komfortosabbá tétele a fiatalabb generációk kiemelt feladata, hiszen csak így őrizhető meg az egymást követő nemzedékek szerves fejlődése. Nem nőhetnek fel az ifjak a szülők, nagyszülők szeretete, gondoskodása és élettapasztalatainak átvétele nélkül.

A 60 éves mecseki uránbányászatra emlékeztek

Múlt, jelen, jövő... címmel szakmai emléknapot rendezett a MECSEKÉRC ZRT. a hatvan éve kezdődött mecseki uránbányászat emlékére.

A hazai uránipar működése alatt közel 21.000 tonna uránércet állított elő, 1200 kilométer vágatott hajtott ki, közel 50 millió tonna kőzetet termelt ki.

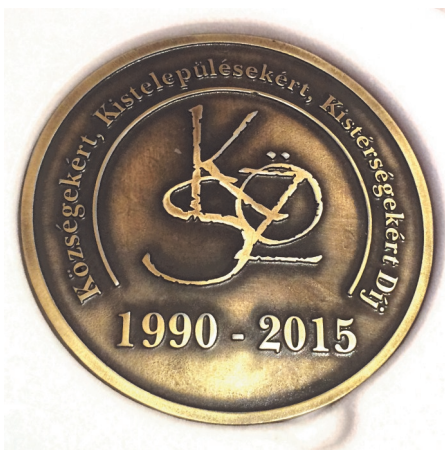
A magyarországi uránbányászat az egész magyar bányászat számára meghatározó jelentőségű volt, ám különösen Pécs

városa és a baranyai régió számára teremtett maradandó értéket hangsúlyozta megnyitójában Molnár János a MECSEKÉRC ZRT. vezérigazgatója. A szekció üléseken előadások hangzottak el a hazai uránbányászatról, valamint az uránbányászat társadalmi hatásáról, a bányabezárás és a rekultiváció, rekultiváció folyamatáról, és arról, miként lehetne hasznosítani az itt megszerzett tapasztalatokat, képességeket.

Megtisztelő elismerés

Elismerésben részesítette Boda község polgármesterét, Kovács Győzőt, a Községek, Kistelepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége (KÖSZ), a magyar kistelepülések közel felét tömörítő érdekvédelmi társadalmi szervezet, a szövetség 25 éves megalakulásának ünnepnapján.

A falu vezetője a „Községekért, Kistelepülésekért, Kistérségekért Díj” bronz emlékplakettjét 25 éves polgármesteri munkája elismeréséül kapta. Boda

előjárója - és így a település is - 25 éve a KÖSZ tagja. Ugyanakkor Kovács Győző a szövetség alelnöke is.

A megtisztelő elismerés mellett a Magyar Önkormányzatok Szövetségétől a „Helyi Önkormányzatok Napja - 25-éves az önkormányzati rendszer „Múlt - Jelen - Jövő” ünnepségén, díszoklevelet kapott Wágner Antal Hetvehely és Kovács Győző Boda polgármesterei a negyedszázada végzett munkájukért.

Megemlékezés Szent Borbála napján

Németh Gábor MKKB fióktelep- vezető ünnepi beszédet mond

Az elmúlt két hétben a megye több pontján is ünnepélyeket szerveztek Szent Borbála napjának tiszteletére. A bányászok védőszentjeként is ismert vértanú ünnepe egyben megemlékezés is, a nyugat-mecseki uránbányászat valamikor virágzó iparágának dicső napjaira. Bár a tömegeket eltartó bánya mára bezárt, a szokások azonban nem tűntek el nyomtalanul, a bányászok védőszentjének napját ma is megünnepelik, s emlékeznek...

December 4 - én Szent Borbálára emlékeznek védőszentjükként a harangöntők, a tűzérkek, a robbanással és robbantással foglalkozó szakmák képviselői. A hirtelen lecsapó tragédiáknak állandóan kitett bányászok is tőle vártak/várnak védelmet minden leszálláskor.

Kővágószőlősen a Mecseki Uránbányász Egyesület szerve-

zésében koszorúzásra és emlékszoba avatásra került sor. Németh Gábor a Mecseki Környezetvédelmi és Kutató Bázis (MKKB) fióktelep- vezetője kultúrtörténeti visszatekintésében rámutatott, hogy december 4-én Európa szinte valamennyi országában Szent Borbálára emlékeznek. Magyarországon először Selmecebányán találkozunk a Borbála tisztelettel. A második világháború után azonban ennek a napnak az ünneplése megszakadt, az 1980-as években Miskolcon kezdeményezték bányamérnök hallgatók a hagyomány újjáélesztését. Szent Borbála napja 1991 – től a hivatalos bányásznapi, jóllehet a korábban 1950-től szeptember első hétféjéje szerinti bányásznapi is sok helyen megtartják még – emlékeztetett Németh Gábor.

Németh Gábor és dr. Kereki Ferenc koszorút helyeztek el

Civil kontroll alatt

Társadalmi ellenőrzés a Nyugat - Mecsekben

Személyesen tájékozódnak az újraindult kutatási munkálatokról és a környezeti ellenőrző rendszer működéséről a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs és Ellenőrzési Településfejlesztési Önkormányzati Társulás, a kutatások környezetében fekvő kilenc települést tömörítő szervezet képviselői. Az NYMITT Ellenőrzési Bizottsága erre a tevékenységre alakult, munkájuk fontos és felelős része a térségben lakók tájékoztatásának.

A nyugat-mecseki kutatások, amelyek célja, hogy megtalálják a nagy aktivitású radioaktív hulladék elhelyezésére szolgáló végleges tároló legalkalmasabb helyszínét, egy kutatóárok kialakításával folytatódna. Az Ellenőrző Bizottság tagjai rendszeresen látogatják a munkálatokat, így biztosítva a civil kontrollt. Ugyanakkor a térség településeinek polgárai első kézből kapnak tőlük tájékoztatást az ottani tevékenységről, a szükséges fejlesztésekről.

Az Ellenőrző Bizottság ideai munkájáról Papp Gizella, az Ellenőrző Bizottság elnöke, a bodai önkormányzat jogi osztályvezetője számolt be lapunknak.

A kilenc település – Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágótöttös – képviselőit 2014 februárjában alakult négyfős szervezetet a társulási tagok választották.

Célja, hogy folyamatosan figyelemmel kísérje a kutatásokat, és képviselje a helyiek érdekeit. Bár a lakosság közel húsz éve rendszeres tájékoztatást kap a történésekről, a kutatásokról, mind a társulás honlapján, újságján, videó-hírlevelén, eseményein keresztül, mind pedig közvetlenül a szakemberektől, az Ellenőrző Bizottság révén újabb lehetőséget kaptak a helyiek az informálódásra, a naprakész tájékozódásra.

– Fontosnak tartjuk, hogy a helyszínen - idén a Mecseki Környezetvédelmi és Kutató Bázison, a sellaföldi szakmai úton, a november elején megkezdett Cserdi határában indult kutatóárok feltárásánál - járva első kézből kapunk információt számos aktuális kérdéstről. – így foglalta össze tapasztalataikat az elnök, Papp Gizella.

TÁRSULÁSI LAP

Kiadja az NYMITT 7672 Boda, Petőfi Sándor u. 28.

Felelős kiadó: az NYMITT

Szerkeszti a szerkesztő bizottság:

Kaszás Endre, Rónai Tibor, Perjés Krisztina

Nyomás: DUPLEX-ROTA Pécs, Északmegeyer dűlő 4.

A karácsony margójára

Azt hihetnénk, a fenyőfa-állítás – díszítés, ajándékozás – valamiféle ősi rituálé. Valójában az első írásos feljegyzés, amely európai megjelenéséről tudósít, 1605-ből, Elzász-Lotharingából való.

Egy strassbourgi polgár jegyzi le először, hogy körükben fenyőfát állítottak – a szokás elterjedéséről a reformációnak is szerepe lehetett a história szerint. Ismeretes, hogy a história szerint Luther Márton volt az első karácsonyfa-állító. Ehhez persze legenda is kapcsolódott, ami szerint Jézus is egy fenyőfa alá menekült üldözői elől.

Természetesen a szokás azért nem lehet gyökértelen, mert a téli napfordulót, majd az újévig tartó időszakot és az óév búcsúztatását többféleképpen megünnepelték már az ókorban is, köszöntötték egymást, örökzöldeket állítottak.

A télen is élő örökzöld egyébként is varázslatnak számított. Nagy szerepe volt az újra megnövekedő fénynek, a meggyújtott gyertyáknak, amely a megváltó érkezésével is összekapcsolódik. A karácsonyfában az életfa és a Bibliából is ismert tudás fájának a jelképes elemei ötvöződnek – gazdag díszítése is erre utal. Az alma a paradicsomi tudás fájához kötődik, a színes láncok a kígyóra, míg a dió, az aranyozott díszek Krisztusra utalnak. A karácsony szavunk pedig szláv korcsun – azaz „lépő, átlépő” – szó származéka. Az Úr eljövételét váró ádvent – a karácsonyt előző négy hét – már az ötödik századtól meghonosodik Európában azokon a területeken, ahol a kereszténység teret hódít.

A karácsony mai szokása csak a múlt

században jut el Magyarországra német közvetítéssel, a bécsi udvari arisztokrácián keresztül. Az 1820-as évek elején báró Podmaniczky Frigyes palotája lesz nevezetes erről, ahol mind az öt testvérnek egy-egy karácsonyfája volt. Később is előfordult, hogy néha két vagy több fát is állítottak a családban és ajándékokat raktak az ágak alá. Elősegítette a szokás terjedését Brunsvik Teréz is, az Európában is úttörő intéz-

Égig érő ünnepi kívánság

A gyerekek a tüzet nézték a Bazilika előtt felállított betlehem szomszédságában. A csípősen hideg adventi estében azt figyelték, ahogy az égő fahasábokból kipattanó szikrák a magasba emelkedtek. Egy hajléktalan forma férfi lépett hozzájuk, és beállt a tűznézők közé. Azt mondta a köréje csoportosuló apróságoknak, hogy ha egy apró fenyőágot dobnak a tűzre, annak a füstje egészen az égig száll, és biztosan teljesül majd karácsonyi kívánságuk. Azt biztosan tudom, hogy a gyerekek fejében lehetséges meglepetésként babaszoba, távirányítós autó vagy lego gondolata motoszkált, de vajon mit kívánhatott alkalmi beszélgetőtársuk?

ménytípus, a kiseddívó hazai megalapítója.

Akkoriban itt-ott már lehetővékony üvegdíszeket tudtak gyártani – különösen Nürnberg jeleskedik ebben, megje-

lenik a diós kifli, mákos kifli, sőt 1912-ben egy korabeli szerző már azt írja, hogy a gyerekek egykoron még menyire örültek az apró ajándékoknak – mézesbábok, falovacskák, kistrombiták – amit ilyenkor kaptak. A „Horgony” köépítőszekrény igazi slágernek számított a játékok között, nagyszerűen összeilleszthető apró kőelemekből állt. A karácsonyi nyüzsgést megragadóan tükrözi a Pécsi Napló 1904. december 25-i száma, hirdetésekkel és a jótékonykodó adományozók – cégek, magán-személyek gondos felsorolásával.

A paraszti kultúrában a kenyérszállító fát feldíszíthetik ugyan zölddel, de a hangsúly mindig a terített asztalon volt. A fenyőfa a falvakban is csak a múlt század közepén jelenik meg, de annál érdekesebb Jézus várásának lassan nálunk is meghonosodó szokása. Erdélyben még él az ősi forma, a báltáncoltató betlehemezés, hiszen a Megváltó története körüli bonyodalmakat, az isteni üzeneteket nem merik a szájukra venni a szereplők, ezért mondatják el a bábokkal. A szokás hazai elterjedésénél itt szintén a reformációt kell említeni, amely a XVI. század második felétől, a Gergely-naptár bevezetésétől kezdődően elvált ugyan a „pogány” óév-búcsúztatótól, de össze is keveredett azzal, és a németek betelepítésekkel új színekkel is gazdagodott. A német pásztorjárás neve a „kriszlindli”, amikor három pásztor és legalább két angyal járja a házakat, és a télapó krampusza helyett van itt egy fehérbe öltözött „suprikáló” is, aki mindenkit megvesszőz – nemcsak a lányokat –, hogy termékenyek legyenek.

BÉKÉS, ÁLDOTT ÜNNEPEKET KÍVÁNUNK AZ NYMTIT TELEPÜLÉSEK LAKÓINAK!